

KARTA MODUŁU KSZTAŁCENIA

I. Informacje ogólne

I.

1 Nazwa modułu kształcenia
Farmakologia kliniczna

2 Nazwa jednostki prowadzącej moduł
Wydział Nauk o Zdrowiu i Nauk Społecznych,
Katedra Zdrowia
Zakład Pielęgniarstwa

3 Kod modułu
12.6 I 2/3 A001

4 Grupa treści kształcenia
Nauki w zakresie opieki
specjalistycznej

5 Typ modułu
obowiązkowy

6 Poziom studiów
studia II stopnia

7 Liczba punktów ECTS
2

8 Poziom przedmiotu
średniozaawansowany

9 Rok studiów, semestr
II rok, semestr III i IV

10 Liczba godzin w semestrze

11 Liczba godzin w tygodniu

	Wyk.	Ćw.	Lab.	Sem.	Proj.	Wyk.	Ćw.	Lab.	Sem.	Proj.
studia stacjonarne sem. III	15	15				1	1			
studia stacjonarne sem. IV	15	15				1	1			
studia niestacjonarne						1	1			
						1	1			

12 Język wykładowy: język polski

13 Wykładowca (wykładowcy) dr Barbara Jędrzejewska

II. Informacje szczegółowe

14 Wymagania wstępne

1. Wiedza z zakresu farmakologii na poziomie licencjatu

15 Cele przedmiotu

- C1 Przedstawienie studentom wiedzy z zakresu farmakologii klinicznej.
- C2 Przygotowanie pielęgniarek do realizacji zadań z zakresu ordynowania określonych wyrobów medycznych

16 Efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych

nr	student, który zaliczył przedmiot, potrafi:	Metody i warunki weryfikacji efektów kształcenia
B.W.22.	zna regulacje prawne związane z odpłatnością za leki oraz refundacją wyrobów medycznych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego;	Kontrola pisemna i ustna w warunkach akademickich

B.W.23	zna zasady ordynowania leków zawierających określone substancje czynne, z wyłączeniem leków zawierających substancje bardzo silnie działające, środki odurzające i substancje psychotropowe	Kontrola pisemna i ustna w warunkach akademickich
B.W.24.	zna zasady ordynowania określonych wyrobów medycznych, w tym wystawiania na nie zleceń albo recept	Kontrola pisemna i ustna w warunkach akademickich Kontrola pisemna i ustna w warunkach akademickich
B.W.25	zna główne mechanizmy działania leków oraz ich przemiany w ustroju zależnie od wieku i problemów zdrowotnych	Kontrola pisemna i ustna w warunkach akademickich
B.W.26	zna skutki i objawy uboczne działania leków zawierających określone substancje czynne	Kontrola pisemna i ustna w warunkach akademickich
B.U.23.	potrafi dobierać i przygotowywać zapisy form recepturowych leków zawierających określone substancje czynne, na podstawie ukierunkowanej oceny stanu pacjenta;	Kontrola pisemna i ustna w warunkach akademickich
B.U.24.	potrafi interpretować charakterystyki farmaceutyczne produktów leczniczych	Kontrola pisemna i ustna w warunkach akademickich
B.U.25.	posiada umiejętności umożliwiające ordynowanie określonych leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wyrobów medycznych oraz wystawianie na nie recept albo zleceń	Kontrola pisemna i ustna w warunkach akademickich
B.U.26.	potrafi prowadzić edukację pacjenta w zakresie stosowanej farmakoterapii	Kontrola pisemna i ustna w warunkach akademickich
B.K.8	wykazuje profesjonalne podejście do strategii marketingowych przemysłu farmaceutycznego i reklamy jego produktów	Kontrola pisemna i ustna w warunkach akademickich

17 Treści programowe

	forma zajęć - wykłady	liczba godzin S	liczba godzin NS	odniesienie do efektów kształcenia dla przedmiotu
W1	Mechanizm działania leków oraz ich przemiany w zależności od wieku i stanu zdrowia: -Zasady dawkowania leków niewydolności wątroby i przewlekłej chorobie nerek; -Zasady dawkowania leków w niewydolności krążenia -Zasady bezpieczeństwa stosowania leków u dzieci i osób w wieku podeszłym. -Warunki uzasadniania ordynacji leku w dokumentacji pacjenta przy stosowaniu „NZ” na druku recepty.	5		B.W.25, B.W.26
W2	Podstawy prawne w zakresie refundacji i ordynowania środków spożywczych i wyrobów medycznych: -Źródła prawa regulującego refundację środków spożywczych.	5		B.W.22

	-Osoby uprawnione do wystawiania zlecenia na refundowane środki spożywcze. -Kryteria przyznawania środków spożywczych osobom uprawnionym. -Zakresy i czas refundacji na środki spożywcze(data realizacji świadczenia, okres użytkowania). -Zasady zgłaszania incydentów medycznych.		
W3	Specyficzne wymagania dotyczące wystawiania zleceń na poszczególne wyroby medyczne	5	B.W.24
W4	Źródła informacji o lekach oraz ich działaniach niepożądanych: Aktualnie dostępne wykazy leków w formie książkowej i elektronicznej (np. www.urpl.gov.pl)w zasady Posługiwania się tymi źródłami. •Zasady stosowania praktyki pielęgniarskiej opartej o dowód naukowy (EBNP –evidence based nursing practice) •Wykaz substancji bardzo silnie działających (wykaz A), silnie działających (wykaz B) i środków odurzających (wykaz N) oraz substancji psychotropowych. •Kategorie dostępności produktów leczniczych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 14 listopada 2008r. w sprawie kryteriów zaliczenia produktu leczniczego do poszczególnych kategorii dostępności(Dz. U. Nr 206, poz. 1292): OTC, Rp, Rpz, Rpw, Lz. •Leki recepturowe –źródła informacji i zasady ich stosowania •Zasady raportowania działań niepożądanych leków przez pielęgniarki i położne oraz pacjentów i ich rodziny	6	B.W.22
W5	Zasady zawierania umów z Narodowym Funduszem Zdrowia na wystawianie recept refundowanych	3	B.W.22
W6	Wypisywanie recept uwzględniające poniższe dane związane z identyfikacją pacjenta, płatnika i osoby ordynującej: poszczególne elementy recepty (kody paskowe, wymagane dane): •dane podmiotu wystawiającego receptę –nazwa, adres, numer REGON, dane podmiotu drukującego receptę (lub zwrot „wydruk własny”), numer telefonu, dziewięciocyfrowy numer nadany przez NFZ, •dane pacjenta (imię i nazwisko, adres	5	B.W.23, B.W.24, B.U.23

- zameldowania lub zamieszkania lub
- pełnienia służby wojskowej lub zamieszkania
- osoby uprawnionej , względnie siedziby
- urzędu gminnego lub gminnego ośrodka
- pomocy społecznej):
- wiek pacjenta do lat 18 (o ile nie można go
- ustalić na podstawie numeru PESEL)
- kody uprawnień pacjenta
- numer poświadczenia do korzystania ze
- świadczeń opieki zdrowotnej
- numer PESEL (pacjenta, osoby będącej
- przedstawicielem ustawowym)–numer
- paszportu (lub innego dokumentu ze zdjęciem
- poświadczającym uprawnienia do świadczeń
- identyfikacja płatnika
- kody wojewódzkich oddziałów NFZ (zasady
- określania zależne od miejsca zamieszkania,
- miejsca przebywania, miejsca pełnienia
- służby wojskowej, miejsca udzielania
- świadczenia
- dane dotyczące leków, środków
- spożywczych specjalnego przeznaczenia
- żywnościowego, wyrobów medycznych
- nazwa substancji czynnej i firmowa nazwa
- leku
- ilość (zasady wypisywania ilości
- leku/środka/wyrobu –cyfra arabska, warunki
- wpisu „słownie”, nazwa, postać, ilość, sposób
- dawkowania, niekiedy słownie)
- data wystawienia recepty
- data realizacji recepty
- dane osoby uprawnionej do wystawiania
- recepty (lekarz, felczer,pielęgniarka/położna):
- imię i nazwisko (nadruk lubpieczętka) ,
- numer prawa wykonywania zawodu (nadruk
- lub pieczętka), podpis;
- zasady nanoszenia poprawek (pieczętka,
- podpis)
- zasady wystawiania recept „pro autore” ,
- „pro me” , „pro medico” , „pro familia”
- zasady odpłatności za leki
- wykaz leków refundowanych, kody:
- „P” –najniższa odpłatność wynikająca z
- wykazu,
- []-brak wpisu–najwyższa odpłatność
- wynikająca z wykazu,
- „X” –przepisywany produkt poza zakresem
- refundacji
- kody: B –bezpłatnie, R
- ryczałt, 30%, 50%, 100%
- zasady wystawiania recepty w ramach
- zlecenia lekarskiego
- znak „X” w rubryce

	-kontynuacja •tryb „CITO!” („pilnie”), •zastrzeżenie o konieczności wydania konkretnego preparatu/środka – „nie zamieniać” lub „NZ” •maksymalne limity na wystawiane produkty, czas ważności recepty, długość okresu farmakoterapii, liczba leków/środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego/wyrobów medycznych –na jednej recepcie -zgodnie z aktualnie obowiązującym aktem prawnym			
W7	Zasady interpretacji farmaceutycznych produktów leczniczych	1		B.U.24, B.K.8
suma godzin		30	30	
	forma zajęć - ćwiczenia	liczba godzin S	liczba godzin NS	odniesienie do efektów kształcenia dla przedmiotu
ĆW1	Przygotowanie zlecenia na zaopatrzenie w wyroby medyczne •Druk zlecenia na wyroby medyczne –warunki prawidłowego wypełnienia •Karta potwierdzenia uprawnienia na zaopatrzenie w wyroby medyczne przysługujące comiesięcznie -zasady uzyskiwania potwierdzenia zlecenia, dokumentacja niezbędna do uzyskiwania potwierdzenia, właściwości miejsca oddziału NFZ. •Zakup i odbiór wyrobu medycznego	5		B.U.23, B.U.25, B.K8
ĆW2	Wystawianie zleceń na poszczególne wyroby medyczne z uwzględnieniem kryteriów przyznawania, okresu użytkowania i ilości sztuk objętych refundacją •Cewniki do odsysania górnych dróg oddechowych; zestawy infuzyjne do osobistej pompy insulinowej; cewniki zewnętrzne, cewniki urologiczne, cewniki jednorazowe urologiczne, worki do zbiórki moczu, inny sprzęt urologiczny; worki stomijne i inny sprzęt stomijny; pieluchomajtki, pieluchy anatomiczne, majtki chłonne, podkłady, wkłady anatomiczne; pończochy kikutowe, majteczki po wyłuszczeniu w stawie biodrowym, poduszka przeciwoodleżynowa pneumatyczna, kule, trójnóg albo czwórnóg, balkonik, peruki, laska dla niewidomych	5		B.U.23, B.U.25, B.K8

ĆW3	Zastosowanie środków spożywczych i wyrobów medycznych, które może ordynować pielęgniarka, w konkretnej sytuacji biopsychospołecznej pacjenta	5	B.U.23, B.U.25, B.U.26, B.K8
ĆW4	Recepta na produkty nie podlegające refundacji. Recepta transgraniczna i zasady zwrotu refundacji.	5	B.U.23, B.U.25, B.K8
ĆW5	E-recepta, e-zlecenie, e-skierowanie, e-dokumentacja medyczna (P1). Zasady wystawiania, znajomość rejestrów medycznych, Centralnego Wykazu Produktów Leczniczych, dostęp do e-dokumentacji medycznej pacjenta, informacja o Internetowym Koncie Pacjenta i o „informacji o wystawionej receptce”, którą pacjenta otrzyma od pielęgniarki w formie papierowej bądź elektronicznej.	5	B.U.23, B.U.25, B.K8
ĆW6	Praktyczne wypisywanie recept uwzględniające dane związane z identyfikacją pacjenta, płatnika i osoby ordynującej	5	B.U.23, B.U.25, B.K8
suma godzin		30	

18 Narzędzia/metody/formy dydaktyczne

1. Metoda podająca - wykład informacyjny
2. Metody praktyczne - ćwiczenia
3. Metody eksponujące - pokaz
4. Metody aktywizujące - analiza przypadków związana z identyfikacją pacjenta, płatnika i osoby ordynującej
5. Metody problemowe i aktywizujące; samokształcenie kierowane

19. Metody sprawdzania efektów kształcenia

1. **Wykłady;** test wiadomości, sprawdzian wiadomości pisemny, referat
2. **Ćwiczenia;** sprawdzian wiadomości, sprawdzian umiejętności praktycznych

Ocena osiągnięcia założonych efektów kształcenia w zakresie wiedzy;

Kryteria oceny wiadomości, (skala ocen – b .dobry, dobry plus, dobry, dostateczny plus, dostateczny, niedostateczny)

1. **Bardzo dobry-** opanowanie całego materiału, przedstawianie wiedzy w logiczny układ, właściwie rozumie uogólnienia i związków między nimi oraz wyjaśnianie zjawisk , samodzielne wykorzystywanie teorii w praktyce . Posługiwanie się poprawnym językiem, stylem i terminologią naukową.
2. **Dobry plus** - opanowanie całego materiału, wiązanie wiedzy w logiczną całość , wyjaśnianie zależności pomiędzy zachodzącymi zjawiskami, samodzielne wykorzystywanie teorii w praktyce z niewielkim ukierunkowaniem przez nauczyciela. Posługiwanie się terminologią medyczną.
3. **Dobry** -Opanowanie materiału programowego, wiązanie wiedzy w logiczną całość, rozumienie uogólnień i związków między nimi , stosowanie wiedzy teoretycznej i praktycznej z pomocą

nauczyciela. Posługiwanie się poprawnym językiem i terminologią naukową.

4. **Dostateczny plus**- opanowanie materiału programowego , wiązanie wiedzy wykazywanie związków logicznego powiązania między zjawiskami z pomocą nauczyciela. Wykorzystanie wiedzy teoretycznej w praktyce po ukierunkowaniu przez nauczyciela. Język poprawny. Posługiwanie się terminologią medyczną.
5. **Dostateczny** –opanowanie treści programowych do treści podstawowych, trudności w łączeniu ich w logiczną całość. Wykorzystanie wiedzy teoretycznej w praktyce przy pomocy nauczyciela. Język potoczny , styl nieporadny.
6. **Niedostateczny** – brak wiadomości programowych , brak rozumienia uogólnień , umiejętności wyjaśniania zjawisk i zależności między nimi, liczne i poważne błędy, styl nieporadny, trudności w formułowaniu odpowiedzi.

Sprawdzian wiadomości pisemny – obejmuje pytania otwarte o rozszerzonej odpowiedzi . Za pełną odpowiedź student otrzymuje 5 pkt za niepełną od 4 do 1 pkt.

Oceny ; dostateczna – 51-60%; 61-70% dostateczny plus; 71-80% -dobry; 81-90% dobry plus; 91-100% bardzo dobry.

Test wiadomości - kolokwium pisemne. Test składa się z 30 pytań; jednokrotnego wyboru, wielokrotnego wyboru, wymagające krótkiej odpowiedzi , pytanie z luką, typu prawda fałsz. (za odpowiedź poprawną otrzymuje 1 pkt). Oceny ; dostateczna – 51-60%; 61-70% dostateczny plus; 71-80% -dobry; 81-90% dobry plus; 91-100% bardzo dobry.

Kryteria oceny referatu;

1. Treść zgodna z tematem eseju- 6 pkt
2. Treść oparta o aktualną wiedzę pielęgnarską (oparta o badania naukowe), humanistyczną -5 pkt
3. Umiejętność analizy literatury , niezależność oryginalność myślenia- 4 pkt.
4. Właściwe cytowanie literatury -2 pkt.
5. Poprawny spis literatury -2 pkt.
6. Logiczny układ eseju -2 pkt
7. Osobista refleksja nad zagadnieniem i obrona własnego punktu widzenia – 2 pkt
8. Poprawność edytorska eseju- 2 pkt.

Oceny – b. dobry – 25-24 pkt; dobry plus- 23-22 pkt.; dobry- 21- 20 pkt; dostateczny plus 19-18 pkt.- dostateczny 17- 16 pkt. 15 pkt i niżej niedostateczny.

Metody i kryteria oceny efektów kształcenia w MCSM;

Ocena wykładowcy j w zakresie; wiedzy, realizacji zadań praktycznych . Skala ocen przypisanych do całego przedmiotu.

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu; Przedmiot kończy się egzaminem pisemnym .

Warunki zaliczenia przedmiotu i dopuszczenie do egzaminu;

Wykłady ; kolokwium pisemne po I i II. semestrze

Ćwiczenia; obowiązkowa obecność na wszystkich zajęciach, pozytywne oceny ze sprawdzianów pisemnych i zadań praktycznych.

20 Obciążenie pracą studenta

forma aktywności	średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności	
	S	NS
Godziny kontaktowe z nauczycielem	60	
Indywidualna praca studenta	20	
SUMA	80	
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	2	

21 Literatura podstawowa i uzupełniająca

Literatura podstawowa:

1. Dominiak I., Gaworska-Krzemińska A., Kiliańska D.: Ordynowanie leków i wypisywanie recept. Przewodnik dla pielęgniarek i położnych; EDUMETRIQ, 2016
2. Zimmermann A.: Nowe uprawnienia i obowiązki pielęgniarek wynikające ze zmian w ustawodawstwie zawodowym. Wyd. Education&Art.-Profesjonal Project, Gdańsk 2015
4. Ustawa z dnia 6 września 2001 r. –Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2008 r. Nr 45, poz. 271, późn. zm.)
5. Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 345)
6. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.)
7. Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2014 r., poz. 1435, z późn. zm.)
8. Aktualnie obowiązujący załącznik do obwieszczenia Ministra Zdrowia obejmujący wykaz refundowanych leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych wydany na podstawie art. 37 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz. U. Nr 122, poz. 696, z późn. zm.)
9. Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego z dnia 28 kwietnia 2014 r. (Dz. U. z 2014 r. poz. 570)
10. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie rodzajów i zakresu dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania (Dz. U. z 2014 r. poz. 177)
11. Zarządzenie nr 45/2009/DSOZ Prezesa NFZ z w sprawie korzystania z Portalu Narodowego Funduszu Zdrowia.
12. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2015 r. w sprawie recept wystawianych przez pielęgniarki i położne (akt przesłany do RCL celem publikacji w Dzienniku Ustaw)
13. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 października 2015 r. w sprawie wykazu substancji czynnych zawartych w lekach, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, wykazu wyrobów medycznych i wykaz u badań diagnostycznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1739)

